

THE AGUNAH CRISIS: HOW IT HAPPENED AND HOW TO SOLVE IT PART I: THE TRAGIC IRONY OF HALAKHIC DEVELOPMENT

I. BIBLICAL MARRIAGE

1. Babylonian Talmud, *Ketubot* 75a

It is better [for a woman] to dwell together than to dwell [alone] as a widow.

2. Deuteronomy 24:1

A man takes a wife and possesses her. She fails to please him because he finds something obnoxious about her and he writes her a bill of divorcement, hands it her, and sends her away from his house.

3. Babylonian Talmud, *Yevamot* 112b

The man who divorces is not similar to the woman who is divorced – the woman is divorced whether she is willing or unwilling, while the man is only divorced if he consents.

1. תלמוד בבלי מסכת כתובות דף עה עמוד א
טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.

2. ספר דברים פרק כד פסוק א (כי תצא)
כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבִעָלָהּ וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָּהּ עֲרוּת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ:

3. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף קיב עמוד ב
אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת – שהאשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה, והאיש אינו מוציא אלא לרצונו.

II. REDRESSING THE IMBALANCE

4. Babylonian Talmud, *Yevamot* 89a

Why did the Sages institute the *ketubah*? So that she will not be demeaned in his eyes such that he will easily divorce her.

5. *Responsa Rosh* §43, 8

If you look at the generations that followed the Sages of the Talmud, in the times of the Geonim (of blessed memory) of the Babylonian Yeshivot, there was a need at the time, in their days, to reinterpret the words of the Torah and to safeguard things. Thus, they decreed that a man should unwillingly divorce his wife if she says “I do not wish him as my husband” so that she not connect herself with a Gentile and the daughters of Israel go in evil ways. They based themselves on the principle “anyone who betroths does so upon the agreement of the Sages” [cf. *b. Ket.* 3a] and agreed to annul the marriage when the woman rebelled against her husband.

6. Rambam, *Mishneh Torah, Laws of Marriage* 14:8

A woman who withholds marital intimacy from her husband is called a rebel and we ask her: “why did you rebel?” If she answers “because I am repulsed by him and I cannot voluntarily engage in relations with him,” her husband is compelled to divorce her immediately, because she is not a

4. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף פט עמוד א
מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה? כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה.

5. שו"ת הרא"ש כלל מג סימן ח
ואם ראו בדורות שהיו אחר חכמי הגמ' בימי הגאונים ז"ל בישיבות של בבל שהיה צורך שעה בימיהם להסיע על דברי תורה ולעשות גדר וסייג. ותקנו שיגרש האיש את אשתו בעל כרחו כשהיא אומרת “לא בעינא ליה לגבראי” כדי שלא תתלה עצמה בכותי ותצאנה בנות ישראל לתרבות רעה. וסמכו על זה “כל המקדש אדעתא דרבנן מקדש” והסכימה דעתם להפקיע הקידושין כשתמרוד האשה על בעלה.

6. מ"ת להרמב"ם הלכות אישות פרק יד הלכה ח
האשה שִׁמְנָעָה בְּעָלָהּ מִתְּשַׁמֵּשׁ הַמְּטָה הִיא הַנִּקְרָאת “מוֹרְדָת” וְשׂוֹאֲלִין אוֹתָהּ “מִפְּנֵי מָה מְרַדָּה?” אִם אָמְרָה “מֵאַסְתִּיהוּ וְאֵינִי יוֹכֵלָה לְהִבְעֵל לוֹ מִדַּעְתִּי” – כּוֹפֵין אוֹתוֹ לְשַׁעֲתוֹ לְגִרְשָׁהּ, לְפִי שְׂאִינָה כְּשׂוֹבִיָּה שְׂתַּבְּעֵל לְשׂוּנָא לָהּ.

captive [who can be forced] to engage in relations with one she loathes.

7. Encyclopedia Talmudit, Vol. XVII

And Rabbenu Gershom prohibited polygamy ... and decreed that a man cannot divorce his wife against her will.

8. R. Moshe Isserles, S.A., E.H. 77:2

Some say that nowadays, since one may not marry two wives, we do not wait twelve months if he wishes to divorce her. If she does not want to divorce, we allow him to marry another woman (*Mordechai* at the end of *Ketubot* 5, citing Raavan). Some disagree, stating that he must not be permitted to marry a second woman (*ibid.* in the glosses; *Responsa Rashba* § 860; *Maharik* §63). This is the correct position.

III. ENFORCEMENT – THEN AND NOW

9. Rambam, Mishneh Torah, Laws of Divorce 2:20

If the law requires that a man should be compelled to divorce his wife and he refuses to do so, the Jewish court anywhere, at any time, should lash him until he says “I am willing;” then he should write the *get*, and it will be valid. So too, if non-Jews flogged him, saying to him: “Do what the Jews are telling you,” and if pressure is exerted on him by Jews through non-Jews until he gives his divorce, it is a valid *get*.

10. Arukh Ha-Shulchan, E.H. 134:4

What do we do when the law requires the man to divorce but it is not in our power to compel him? We compel him using the power of non-Jewish courts.

11. Pitchei Teshuva, E.H. 154:4 (Quoting Beit Meir)

Therefore it is better, in my opinion, to not force the husband to give the *get* but rather to demand support payment or the return of the dowry and the payment of the *ketubah* until, from this, he will unwillingly choose to give the *get* as a small compromise and this presents no concern.

12. R. Tam, Sefer Ha-Yashar (Responsa) §24

Decree by force of oath on every Jewish man and woman under your jurisdiction that they not be allowed to speak to him, to host him in their homes, to feed him or give him to drink, to accompany him or to visit him when he is ill. In the event that he refuses to divorce his wife, you may add further restrictions upon him.

7. אנציקלופדיה תלמודית כרך יז, חרם דרבנו גרשום
ורבנו גרשום מאור הגולה החרים על הנושא אשה על אשתו ... ורגמ"ה החרים שלא לגרש אשה שלא מדעתה.

8. רמ"א שו"ע אה"ע סימן עז ס' ב

וי"א דבזמן הזה שאין נושאין ב' נשים, לא משהינן לה י"ב חודש אם רוצה לגרשה. ואם אינה רוצה, מתירין לו לישא אחרת (מרדכי סוף אע"פ בשם ראב"ן). ויש חולקין שאין להתיר לו לישא אחרת (שם בהגהת ותשובת הרשב"א סי' תת"ס ומהרי"ק שורש ס"ג) וכן עיקר.

9. מ"ת להרמב"ם הלכות גירושין פרק ב הלכה כ

מי שהדין נותן שפופין אותו לגרש את אשתו ולא רצה לגרש – בית דין של ישראל בכל מקום ובכל זמן מפין אותו עד שיאמר “רוצה אני” ויכתב הגט, והוא גט כשר. וכן אם הכוהו עפו"ם ואמרו לו “עשה מה שישאל אומרין לך” ולחצו אותו ישראל ביד העפו"ם עד שיגרש, הרי זה כשר.

10. ערוך השולחן אבן העזר סימן קלד סעיף ד

וכיצד עושין כשהדין נותן שמחוייב לגרש ואין ידינו תקיפה לכופו וצריכים לכופו ע"י ערכאות.

11. פתחי תשובה אבן העזר סימן קנד ס' ד

לכן המוטב לענ"ד שלא לכפותו על הגט כי אם על החיוב מזונות ופרנסה או לתשלומין הנדוניא והכתובה עד שמכח זה בע"כ ירצה עצמו לגט ע"י פשרה קצת ובוזא אין שום חשש.

12. ספר הישר (חלק התשובות) סימן כד

תגזרו באלה חמורה על כל איש ואשה מזרע בית ישראל הנלוים אליכם, שלא יהו רשאים לדבר עמו לישא וליתן עמו להאריחו ולהאכילו ולהשקותו וללוותו ולבקר בחלותו. ועוד יוסיפו חומר ברצונם על כל אדם, אם לא יגרש ויתיר אותו האיש את הילדה הזאת.

BETH DIN of AMERICA
בית דין דאמריקא

Rabbi Moshe Steinberg, זצ"ל
Founding Av Beth Din

Rabbi Gedalia Dov Schwartz
Av Beth Din

Rabbi Mordechai Willig
Assistant Av Beth Din

Rabbi Jonathan Reiss
Chaver Beth Din

Rabbi Shlomo Weissmann
Director

הרב יונה רייס
חבר בית דין

הרב שלמה ווייסמאן
מנהל

הרב משה שטיינברג, זצ"ל
אב בית דין הראשון

הרב גדלי' דוב שווארץ
אב בית דין

הרב מרדכי וויליג
סגן אב בית דין

In a *psak* (decision) issued by a panel of the Beth Din of America on October 30, 2014 regarding a request by Ms. Leah Choai for a *Get* from her husband, Mr. Yechiel Friedman, the panel found that Mr. Friedman should give a *Get* to Ms. Choai as soon as possible, but no later than November 21, 2014. To date, no *Get* has been given by Mr. Friedman.

Therefore, in accordance with Jewish law, it is proper and appropriate that members of the Jewish community abide by the *Harkhakot De'Rabbeinu Tam* (the distancing measures described by *Rabbeinu Tam*) prescribed by Jewish law in situations such as these, as set forth in *Sefer HaYashar, Chelek Hateshuvot, Siman 24; Rama, Even HaEzer 154:21; and Teshuvot Yabia Omer, Even HaEzer 7:23*. These *Harkhakot De'Rabbeinu Tam* may include the following restrictions, exercisable by the community as an expression of their voluntary religious choice:

- Members of the Jewish community should not speak to Mr. Friedman other than when absolutely necessary.
- Members of the Jewish community should decline to host him in their homes, or to provide him with food or drink, or invite him to their parties or otherwise socialize with him.
- Jewish communal institutions, including synagogues, should adopt the following sanctions against him: (i) that he not be permitted to occupy any elective or appointive position, nor to serve as an employee, within the institution or within any of its affiliates, (ii) that he be excluded from membership in the institution or in any of its affiliates, (iii) that he not be given any honor or recognition, nor be granted any right or privilege of participation within liturgical services on any occasion whatsoever and (iv) that his name be announced on a regular monthly basis at the conclusion of Shabbos services, and be published in the bulletin of the institution, with respect to his refusal to deliver a *Get* to his wife, with a call to the membership to limit their social and economic relations with him, until such time as he participates in the *Get* process.

Rabbi Gedalia Dov Schwartz
Av Beth Din

Date: Nov. 30, 2014 - Tves 8, 5775

BETH DIN OF AMERICA

בית דין דאמריקא
ב"ד לעניני ממונות ואישות
305 Seventh Avenue, 12th Floor
New York, NY 10001-6008
(212) 807-9042 • www.bethdin.org